

„První republika“

Celotáborová hra

Karel Vašata

T.K. Průzkumník Kolín

2022

Úvod:

Tato práce má sloužit jako možná inspirace na celotáborovou hru...

Již od útlého dětství se zajímám o objekty československého opevnění a také jeden pravidelně navštěvuji. Takže jsme jednou tak seděli s kamarádem a napadlo nás, že by se dala udělat nějaká válečná celotáborová hra... Válka je obzvláště chlapci velmi žádané téma na tábor. A nikdy jsme o válečné CTH neslyšeli. Každou chvíli letíme do vesmíru, ale do válečných let ne.

Nápad na chvíli zapadl, ale poté jsme ho opět vytáhli jednou u ohně. Brzy jsme si však při večerním rokování uvědomili, že jen válka to být nemůže. Lepší by bylo zpracovat celé meziválečné období a potom slibovaná léta válečná. Tato CTH nám dala plno veselých večerů u ohně s hromadou vymyšlených historických narážek a vtípků. Intenzita přemýšlení nad CTH se ještě zvýšila, když bylo usneseno, že se stává hrou, která proběhne na aktuálním táboře, a já a kamarád Štěpa jsme dostali za úkol její zkompletování. Výplody předchozích večerů jsem povětšinou jen zapisoval do poznámkového bloku, takže když jsme se vrhli na kompletaci, tak nás nápady typu: „razie na sladkosti na konci války,“ nebo přednáška: „akciošlechta z činžovního domu“ docela pobavily. Potom jsme se však přesvědčili o tom, že budeme muset ještě hodně žhavit mozkové závity, abychom nastolili nějakou štábní kulturu.

Organizace:

Tábor byl třítýdenní s účastí 44 dětí.

Konal se na tábořišti se zázemím v kuchyni, srubu, dřevníku, umývárně a kuchyni s jídelnou – děti spaly ve stanech s podsadou.

Děti byly již tradičně rozděleny do čtyř smíšených týmů po jedenácti.

Děj se odehrával v rozmezí let 1919 (příjezd legionářů) a 1945 (osvobození Rudou armádou)

Jako táborovou měnu jsme využili vytištěné koruny Československé, jako měnu z nejdelšího období.

Pro názornost a časové přiblížení také vybraní vedoucí hráli dobové postavy - T.G. Masaryk, Edvard Beneš, Kramář, Rašín, Nikola Šuhaj, Jan Syrový, Reinhard Heydrich.

Základní kostra:

1919: Příjezd legionářů

1919–1920: Budování nového Československého státu

1921-1930: „Prvorepubliková idylka“ a s ní spojené aktivity

1930-1934: Idylka končí – hospodářská krize přichází

1934-1938: Přípravy na hrozící válku

1938: Mnichovská dohoda

1939-1945: Protektorát Čechy a Morava a s ním spojený útlak

1945: Pražské povstání, osvobození – konec války

Uvedení do táborové atmosféry:

- 1.)** Informace k táboru byly již tradičně rozšířeny formou dopisu, který letos obsahoval otištěný kus novin, ze kterého se dalo vyčíst, že první světová válka je u konce. A rozkaz ke shromáždění legií na odvozovém stanovišti, odkud budou legionáři odvezeni zpět „do vlasti.“ Na shromaždišti již museli být všichni dobově oblečení. Na dobové autentičnosti přidávali i někteří vedoucí, převlečení za významné osobnosti. Kupříkladu Králík, který si zahrál Jana Syrového s páskou přes oko, o které přišel při dělostřelecké přípravě v bitvě u Zborova. Po příjezdu byly děti poslány hned do akce.
- 2.)** Atmosféře jednotlivých období napomáhalo i staré rádio, ze kterého byl vykuchán vnitřek a nahrazen Bluetooth repráčkem, ze kterého se v kuchyni příležitostně linuly tóny prvorepublikových písní nebo německých pochodovek – to podle období.
- 3.)** Pro lepší orientaci v čase byly na stěnu umývárny vyvěšovány papíry s popisem události, kterou jsme si právě prošli.
- 4.)** Jednota v kostýmech – před táborem jsme na armyshopu naklikali hromadu blůz vz.85 a starých nádražáckých kabátů – jejich cena se pohybovala okolo 50 Kč za kus a rozhodně to

byl výhodný kup. Doplnili jsme je ještě o levné brigadýrky AČR. Dále se pro všechny děti nakoupily zelenošedé košile za 15 Kč, aby byly jednotné kostýmy na mobilizaci. Pro zlepšení efektu byla zakoupena i jedna šedivá uniforma a šedé čepice pro okupanty.

5.) Za války dostaly děti natištěné přidělové lístky na jídlo, protože vládl nedostatek.

Jednotlivé události:

Odjezd – po shromáždění na place všichni vyrazili s pomocí autobusu (normálně se jezdí vlakem, ale covid to neumožnil) směrem k naší oblíbené vlakové zastávce, která je od tábořiště vzdálená cca 3,8 km. Tam už na děti čekala první etapa...

Zlato legionářů – v prostoru poblíž zastávky byla pro každý ze čtyř týmů nachystána hromádka 10 cihel nastříkaných zlatým sprejem a vojenská bedna, ve které se „hroudy zlata“ měly přenášet. V etapě byl hodnocen čas, za který bylo zlato doneseno do tábora a týmy byly časově penalizovány za rozbité cihly, které dítkům hojně padaly na silnici.

Byrokracie – většinou nenáviděná hra, která je však pro založení státu nutná. Tato byla okořeněná o přítomnost vedoucích, kteří byli přestrojeni za reálné osobnosti politiky první republiky a děti je musely nějak dotlačit za menší službičky k zastávání funkce, či jiným cílům.

Nikola Šuhaj Loupežník – potřebovali jsme nějakou výplňkovou etapu do delšího období první republiky, tak nás napadlo přepadení loupeživou bandou a následné pronásledování. U této etapy jsme využili pro lepší navození atmosféry vyřazené nádražácké pláště pro četnictvo.

Velká Pardubická – abychom ukázali trochu prvorepublikového veselí, uspořádali jsme koňské dostihy. Bylo vymyšleno plno disciplín, jak překážkové dráhy pro jednotlivce, tak pro koně a jezdce. Děti mohly sázet a ve družině si musely dobře rozvrhnout, koho dosadí do jakého dostihu, aby vyhráli co nejvíce rozběhů.

Natáčení filmu – ukázka rozvíjející se kultury. Děti dostaly témata, na která mají něco vymyslet a nacvičit. Po nacvičení se vše natočilo a v postprodukcí se na mobilu video sestříhalo a zčernobílilo.

Filmový večer – vyzdobili jsme jídelnu na večírek a děti si mohly kupovat za táborovou měnu „drinky“ složené z různých limonád a ovoce z konzervy. Vrcholem večera bylo promítání natočených snímků. Jenže tu byl jeden háček – zvuk k filmu se moc nevedl, takže museli tvůrci celý film dabovat naživo. (Na všechny čtyři filmy se můžete kouknout na YT kanále T.K. Průzkumník)

Krach burzy – legrace a zábava končí... Hned ráno po filmovém večírku se dozvídáme o krachu na burze – rychle a jistě se blíží krize. V jejím důsledku je „narušen zdroj potravy“, což je oznámeno při obědě. Abychom přežili, musí si každý tým sehnat potravu... Na poli, které je pod dozorem „farmářů“, musí nakrást brambory. S majitelkou blízkého rybníka se nám podařilo domluvit povolení k jednorázovému rybolovu. Rybu se nakonec zadařilo chytit pouze jedné skupině – byla vyměněna za naporcované kousky z Kauflandu a tajně propuštěna zpět do rybníka. Každý tým si poté na ohni udělal potraviny, které se mu podařilo získat... Hladovění jsme samozřejmě nemohli dopustit, takže pro smolaře a nešiky byla k večeři záchranná polévka.

Opevňovací práce – Ve dvou dnech po začátku krize se děti začaly dozvídat o sílící hrozbě ze strany nacistického Německa, která nakonec vyeskaluje až v započetí opevňovacích prací... Objekty opevnění se stavěly tak, abychom nasimulovali část linie, takže „střílny“ směřovaly k sobě, aby vytvářely krycí palbu. V podstatě šlo o přístřešky, které se ale vylepšovaly o místa, kde by byly střílny. A všude kolem se stavěly perimetry překážek, a to jak z „ostnatých drátů“ (provázků), tak z rozsocháčů vyrobených z kulatinek. Výstavba opevnění se bodovala dle parametrů, které byly předem dány, a všechny objekty je musely splňovat.

Mobilizace – další den po stavbě byla vyhlášena všeobecná mobilizace. Celé odpoledne probíhal vojenský výcvik – zde se využily nakoupené košile... a v podstatě všechny blůzy. Budoucí obránci se cvičili v plazení a pohybu přes překážky. Navečer se odebrali na linii opevnění a tam přespávali. V noci se musely držet hlídky, aby nedošlo k nějaké sabotáži. A to konkrétně od agenta 0088 Jakoba Bindunga, který měl za úkol ničit překážky. Jako etapa se hodnotilo, kolik toho agent zničil, respektive spíš nezničil.

Mnichov – ráno po přespávání však přišla zpráva o Mnichovské dohodě. Všichni se navrátili do tábora a brzy přijeli okupanti, které hráli starší vedoucí a návštěvy. Odpoledne musí všichni pod dohledem okupantů rozebírat opevnění.

Odboj – v noci po Mnichovu přišla zpráva z Británie, která byla zašifrovaná. Po rozluštění se zjistilo, že se máme na určených místech setkat s britským důstojníkem. Všechny týmy tedy druhý den ráno, když se střídaly hlídky okupantů, utekly z tábořiště (na puťák). Druhý den puťáku se všechny týmy postupně sešly na smluveném místě s důstojníkem. A ten jim předal zprávu, s jejíž pomocí jsme se spojili s dalšími odbojáři.

Atentát – po návratu z puťáku se zpráva využila na další postup odboje. Kolem oběda proběhl atentát na zastupujícího říšského protektora Reinharda Heydricha. Byl zpracován formou scénky – jako auto nám posloužila kárka, která byla vytuněná o černé krabice, cely a podobná zkrášlovadla.

Okupanti zuřili – různě se pohybovali po tábořišti a znepríjemňovali jeho obyvatelům život. Jak už pouštěním německých pochodovek, tak například nuceným mlčením, jehož porušení se hromadně trestalo děláním kliků. Okupanti také svou rozzuřenost předvedli na bodování stanů, které ovládli a za velkého rozbordelování hledali atentátníky.

Pražské povstání – blíží se konec a s ním i pražské povstání. To začíná po obědě stržením vlajky okupantů a výstavbou barikád ze všeho, co se dá odnést. Ti, co hráli okupanty, se opevnili u srubu a vybavili se papírovými koulemi, se kterými se bojovalo. Na každé bojující straně byl jeden vedoucí, který neskrývá svou lásku k pyrotechnice. Cílem povstalců bylo bojovat s okupanty, ale hodnotilo se, kolik donesou zdravotnického a jiného důležitého materiálu z konvoje, ke kterému se však šlo kolem opevněné budovy. Jako nejúčinnější způsob dělání bordelu se nakonec ukázalo házení petard a koberečků do sudu, takže za chvíli byli skoro všichni okupanti ohluchlí. Pražské povstání nakonec ukončil příchod kamarádů z vedení, kteří nás v přestrojení za sovětské vojáky osvobodili...

Řešené problémy:

Jedním z prvních problémů, který jsme řešili, bylo rozřazení dětí do týmů – protože šlo v podstatě o putování významnými událostmi a doba se stále měnila. Nakonec jsme to

vyřešili tím, že děti byly v týmech vždy podle doby... chronologicky: legie, prvorepublikové podniky, opevňovací čety a odbojářské skupiny.

Dále jsme řešili problematiku zobrazení protektorátu Čechy a Morava a s ním spojenými okupanty. Nechtěli jsme nijak pošpinit německou národnost – proto byli okupanti označováni jako „nacisté“ a ne jako „Němci.“ S tím bylo spojeno ještě zobrazování nacistických symbolů, které jsme samozřejmě nemohli dopustit, a tak jsme pouze vyvěsili vlajku německé říše, která je často zobrazována jako náhrada například v počítačových hrách. Jako oblečení pro okupanty jsme zvolili „šedý dress code.“

Hlášení o mobilizaci – původně bylo v plánu pouštět z rádia hlášení o mobilizaci, ale z něj se dochovala pouze nějaká slovenská část a zbytek se znehodnotil při bitvě o rozhlas, takže byla mobilizace vyřešena vyvěšením mobilizační vyhlášky.

Osvobození Rudou armádou – proběhlo v pohodě, ale nějak se nedomyslely následky (vysoká obliba osvoboditelů.) Proto se ještě narychlo udělalo u večere menší povídání o tom, že zase tak skvělí nakonec nebyli.

„Malé holčičky“ – takto militantní téma samozřejmě nesesedne všem. Trošku toho utrpení si užili hlavně menší. Bylo potřeba jim stále vysvětlovat, co se právě dělo, což prováděli jak vedoucí, tak starší děti. Všem napovídala vyvěšená historická přímka událostí, kterými jsme prošli. I přes to například řádění okupantů bylo přijato i s brekem, takže bylo nutno dítko utěšovat... I přesto si však myslím, že si nikdo nakonec trauma neodnesl a alespoň jsme přiblížili, jak byly tyto časy nelehké.

Závěrem:

Jak to tak chodí, vždycky vše nejde úplně přesně, jak by mělo. Když je ale dobrý tým, všechno se zvládne. Pokud někde něco nevycházelo nebo se opomnělo, vždy se to rychle operativně vyřešilo.

Náš nápad s takto novodobě historickou CTH měl velký úspěch. Hra byla velmi kladně hodnocena jak ze strany vedení, tak dětí. Dokonce se nám ozvali někteří rodiče, kteří ocenili historické zasazení a předané historické vzdělání.

Jestli je ve vašem oddíle někdo se zálibou v historii, přinejlepším té vojenské, myslím, že můžeme toto téma vřele doporučit – najde se v něm ještě plno dalších zajímavých možností, je atraktivní, a ještě jeho prostřednictvím předáte dětem nějaké povědomí o české historii.

Díky spoluautorovi Štěpovi a všem ostatním, se kterými jsme největší špeky vymysleli po večerech v průběhu roku.

T.K. Průzkumník

Karel Vašata 2022

